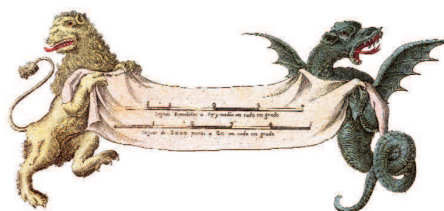

La Cartoteca de Catalunya

**Full informatiu
núm. 25
Any 2010**

ICC
Institut Cartogràfic
de Catalunya

**Generalitat
de Catalunya**

La Cartoteca de Catalunya

La Cartoteca de Catalunya és un servei que ofereix l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) per posar a l'abast dels usuaris els seus fons cartogràfics, bibliogràfics, fotogràfics i documentals.

Aquests fons de la Cartoteca es poden consultar de forma presencial a la seu de l'ICC (Parc de Montjuïc) o mitjançant el web. A més dels catàlegs i inventaris de les diverses col·leccions, a Internet es troba la Cartoteca digital, amb milers de mapes i fotografies que poden descarregar-se en alta resolució.

La Cartoteca digital de l'ICC

La Cartoteca digital de l'ICC, inaugurada el 2007, és un dipòsit digital que permet cercar, visualitzar i descarregar en alta resolució mapes de tot el món, des del segle XV fins a l'actualitat. Els documents són organitzats per col·leccions temàtiques, on tenen especial importància els continguts relacionats amb Catalunya, com les còpies de les minuts municipals 1:25 000 (1914-1936), els mapes de les FECSA (1914-1982) o mapes municipals de la Diputació de Barcelona (1955-1960). Algunes de les antigues sèries de la producció de l'ICC també es troben disponibles per a la descàrrega, com la primera edició de l'Ortofotomapa de Catalunya 1:5 000 (1985-1992) o el Mapa de Catalunya d'imatge satèl·lit 1:100 000 Landsat-5 (1985-1988). També s'hi troben més d'11 000 fotografies relacionades amb el paisatge i la cultura dels Països Catalans del fons Cuyàs, fotografies aèries verticals i altres d'obliqües com les del fons Gaspar (1929).

El museu d'objectes científicotècnics de l'ICC també ha trobat el seu lloc a les col·leccions digitals, i la majoria dels seus instruments cartogràfics, d'agrimensura o navegació ja es poden visualitzar a la Cartoteca digital.

<http://cartotecadigital.icc.cat>

Serveis

Atenció al públic

La sala de consulta pública de la Cartoteca compta amb 12 punts de lectura i és oberta a qualsevol persona interessada en el tema cartogràfic. Els horaris de consulta els podeu trobar a:

www.icc.cat/cat/Home-ICC/Inici/Cartoteca/La-Cartoteca

Es tanca per Setmana Santa i tot el mes d'agost.

Serveis d'informació documental

La Cartoteca facilita a l'usuari informació relacionada amb la cartografia, la història de la cartografia, la cartoteconomia, la geografia, i altres temes afins.

Podeu contactar de forma presencial o per correu electrònic: cartoteca@icc.cat

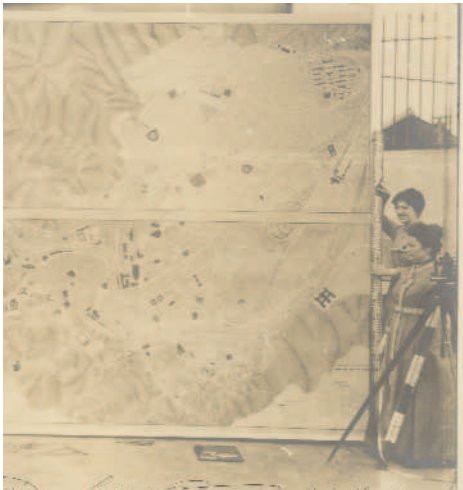
Fons de la Cartoteca de Catalunya

Cartoteca

Conté mapes, plànols i vistes en qualsevol suport (paper, digital), globus o aparells topogràfics. La majoria és paper imprès encara que disposa d'una petita mostra de manuscrits. S'hi poden trobar:

Mapes solts: Abracen des del segle XVI fins al segle XXI i n'hi ha de tot el món. Els mapes fins al segle XVIII formen part de la secció de reserva.

Sèries cartogràfiques: La col·lecció més destacada de la Cartoteca la constitueixen els mapes en fulls a escales mitjanes d'arreu del món. Es tracta de cartografia del segle XX dels cinc continents, realitzada per serveis cartogràfics oficials. Des de cobertures mundials a escala 1:1 000 000 fins a cobertures estatals a escales 1:50 000 o més grans. Aquestes col·leccions es veuen notablement incrementades quan es refereixen a Espanya o a qualsevol de les seves comunitats autònomes i en especial a Catalunya.

Biblioteca

Els fons de llibres abraça el període des del segle XVI fins a l'actualitat. Des del punt de vista de la seva temàtica té un doble vessant: el tècnic i l'històric i referencial. Els llibres de tipus tècnic corresponen a les matèries implicades en la producció cartogràfica. Els de caire històric i referencial tracten temes com història de la cartografia, monografies de cartògrafs, monografies locals, cartobibliografies, catàlegs de les grans cartoteques del món, directoris, etc. També hi ha fons especials com el fons IPUR, que recull documents sobre urbanisme dels anys 1960-1980, la biblioteca de l'enginyer Josep Maria Puchades i Benito (1913-1982), especialitzada en hidrografia, la biblioteca personal del geògraf Gonçal de Reparaz (1901-1984) i la biblioteca Domènech, especialitzada en geografia de Catalunya.

Fons de la Cartoteca de Catalunya

Fons fotogràfic

Fons Gaspar: Format per un centenar de fotografies aèries obliqües de Catalunya fetes el 1929 pel peoner de la fotografia aèria Josep Gaspar i Serra (Manresa 1892-Barcelona 1970). Totes les fotografies es poden visualitzar i descarregar a la Cartoteca digital.

Fons SACE: Format per fotografies aèries obliqües d'indrets majoritàriament de Catalunya, i també de la resta d'Espanya. Correspon als fons de l'empresa Sistemas Aéreos Comerciales Españoles (SACE), ubicada a Barcelona i operativa entre 1962 i 1985.

Fons Cuyàs: Fons fotogràfic familiar iniciat per Narcís Cuyàs i Parera i continuat pels seus fills Enric i Narcís. És format per més de 13 000 negatius en blanc i negre i en color, consta de dues parts ben diferenciades: fotografies de paisatges que cobreixen tot Catalunya i zones de les Illes Balears, País Valencià i la Catalunya del Nord; i fotografies temàtiques que abracen diversos temes. Totes les fotografies es poden visualitzar i descarregar a la Cartoteca digital.

Fons documental

Constituït per documents de diversa procedència, tant personals com institucionals, però tots relacionats amb qüestions territorials.

Fons personals: Fons Eduard Fontserè, Fons Pau Vila-Josep M. Puchades, Fons Gonçal de Reparaz, Fons Viladevall-Cerdà, Fons Leonor Ferrer.

Fons Institucionals: Fons històric del Servei Meteorològic de Catalunya, Fons històric del Servei Cartogràfic de la Mancomunitat de Catalunya, Fons del Grup d'Estudis Territorials, Fons de l'Oficina d'Informació Urbanística

Resum de les actuacions de 2010

Actuacions més destacades

- Incorporació al web d'un nou apartat de catàlegs de fons documentals territorials que inclou entre d'altres els de Pau Vila i Gonçal de Reparaz.
- Finalització de l'inventari dels 19 000 volums de la part corresponent a llibres de la biblioteca Domènech especialitzada en temes locals.
- Renovació del catàleg web de mapes en sèries del món.
- Publicació al web d'un atlas digital de Ptolemeu que reproduïx el format en pàgines.

Incorporacions més notables

Adquisició de documents cartogràfics molt peculiars del segle XX com ara una col·lecció de mapes de diversos territoris del món, impresos en tela per a ser utilitzats en el període de la Guerra Freda; una col·lecció de cartes nàutiques de mars i oceans de l'hemisferi nord, realitzades actualment pel servei hidrogràfic de Rússia. Pel que fa a la cartografia antiga cal destacar un exemplar de l'atlas *Theatri orbis terrarum Parergon* d'Abraham Ortelius de 1624 o l'exemplar manuscrit *Tratado 6º de la Cosmografía del Curso matemático* de Fernando Seidel de 1759 que s'impartia a l'Acadèmia de Matemàtiques de Barcelona.

Donacions, cessions i dipòsits: Destaca la donació del fons documental personal del Sr. Albert Serratos i Palet i el centenar de mapes murals de diversos indrets del món, realitzats a l'antiga Unió Soviètica a les dècades de 1950-1960, obtinguts per intercanvi amb la Biblioteca Nacional d'Estònia.

Volum del fons de la Cartoteca, 2010

	Increment 2010	Total 2010
Mapes	5 192	308 405
Llibres: Biblioteca general	645 + 19 050*	63 866
Hemeroteca (títols)	16	3 312
Arxiu fotogràfic (no fotos aèries)	-	44 609
Instruments cartogràfics antics	3	220
Fotografies aèries verticals	-	353 637

*Registres de la biblioteca Domènech, adquirida el 2009, que corresponen a llibres i que s'han sumat a la Biblioteca general. La resta de registres d'aquesta Biblioteca que corresponen a mapes, fulletons, material audiovisual, cartells, etc. s'aniran incorporant gradualment als catàlegs corresponents.

Adquisició de fulls de sèries cartogràfiques, 2010

Àrea geogràfica	Escala	Fulls
Argentina	1:100 000	5
Espanya	1:25 000	199
Espanya	1:50 000	144
Indonèsia	diverses	44
Indonèsia	1:25 000	1
Indonèsia	1:50 000	81
Malàisia	1:50 000	136
Marroc	diverses	76
Nova Zelanda	1:250 000	5
Oceans Àrtic, Atlàntic i Pacífic	diverses	3 496
Països Baixos	1:25 000	1
Suïssa	diverses	10

Resum de les actuacions de 2010

Catalogació

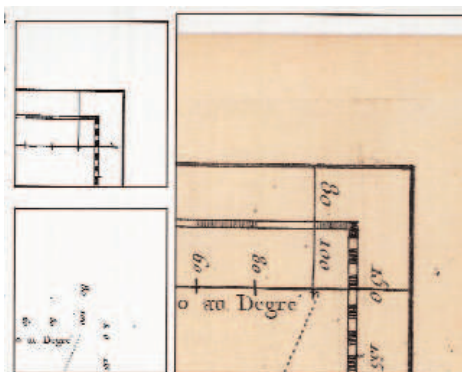
El 2010 ha estat especialment rellevant l'inici de la implementació de l'aplicació GERBERT per al control integral de la documentació cartogràfica de la Cartoteca. S'hi han bolcat totes les dades procedents de diferents bases de dades i es troba en ple procés de revisió de les dades i millora de l'aplicació. Es preveu que aquesta implementació s'allargui el 2011.

Pel que fa a la georeferenciació, s'ha impulsat des de la Cartoteca un estudi, encarregat al Centre de Visió per Computador de la UAB, per a la lectura automàtica de coordenades a partir d'un fitxer digital. De moment s'ha demostrat la viabilitat del projecte, que continuarà amb noves fases.

Catalogació automatitzada de la Cartoteca, 2010

Catàleg	Documents	Increment 2010	Total
Catàleg de biblioteca (VIRTUA)	Llibres i atles	1 724	33 619
Catàleg de mapes (Atlàntida) - supr. 2010	Mapes solts	-	-
Catàleg de mapes (GERBERT)*	Mapes solts: Registres validats procedents de l'Atlàntida	5 309	5 309
Catàleg de mapes (GERBERT)*	Fulls de sèrie	7 985	7 985
Cartoteca digital (ContentDM)	Mapes i fotografies digitals	1 720	31 414
Museu	Instruments antics	3	220
Total		16 741	78 547

*El 2010 s'ha començat a abocar les dades al nou catàleg Gerbert. L'antic catàleg Atlàntida ha deixat de ser operatiu. S'han de validar tots els registres per a donar-los entrada al nou catàleg. Gerbert inclou mapes solts, fulls de sèries, fulls d'atles i còpies digitals. Cada registre engloba els diferents exemplars, duplicats i digitals. En aquest quadre hi hem inclòs els registres de mapes validats fins al desembre de 2010 i el nombre de fulls de sèries també validats fins en aquesta data. L'any 2009 s'han eliminat de l'acumulat del 2008 les fotografies duplicades.

Digitalització

S'ha continuat la digitalització dels fons de mapes i d'alguns atles. També s'han digitalitzat col·leccions fotogràfiques rellevants com les dels geògrafs Pau Vila i Gonçal de Reparaz i el fons SACE de fotografies aèries obliques de tot Espanya fetes a la dècada de 1960.

Digitalització total de la Cartoteca, 2010

	Increment 2010	Total 2010
Mapes	7 372	55 848
Fotografies	23 841	57 162
Pàgines de llibres	6 060	6 301
Documents d'arxiu	7 306	29 908
Total	44 579	149 219

Resum de les actuacions de 2010

La Cartoteca digital

Difusió de la Cartoteca digital: Hi ha 31 414 imatges (+1 684 respecte el 2009) i 22 col·leccions (+1 respecte el 2009) consultables a la Cartoteca digital, que ocupen 268 GB (+11 GB respecte el 2009).

El 2010, 3 407 usuaris han descarregat 49 935 arxius. Les pàgines per visita han crescut un 10% i la durada de les visites ha crescut un 7% (respecte el 2009).

Consultes virtuals, 2010

Visites	88 720
Usuaris únics	63 487

Documents servits i reproduccions, 2010

Préstecs	3 243
Reproduccions en paper	1 049
Reproduccions digitals	634
Cessions d'ús	543

Usuaris, 2010

Externs	240
Interns	322
Consultes telefòniques i en línia	2 240

Difusió i servei al públic

L'atenció al públic presencial a la seu de l'ICC i l'organització de visites a les nostres instal·lacions ha estat constant. La disponibilitat dels fons de la Cartoteca a Internet ha produït un augment considerable de les consultes telefòniques, dels correus electrònics i de les peticions de cessions d'ús dels documents per a publicacions i exposicions.

Arxiu i museu: S'ha dissenyat un web específic de cerca per als fons documentals de la Cartoteca que inclou els fons Pau Vila i Gonçal de Reparaz, i els inventaris en pdf del fons històric del Servei Meteorològic de Catalunya, del fons Eduard Fontserè i del fons Viladevall-Cerdà.

Conservació i restauració: El projecte de restauració més destacat ha estat l'atles d'Abraham Ortelius *Theatri Orbis Terrarum Parergon*, de 1624.

S'ha continuat el procés de canvi de les cobertures d'un nombre de mapes i fotografies que han estat substituïdes per materials específics de conservació.

Activitats: La Cartoteca promou la publicació de llibres i facsímils relacionats amb la història de la cartografia i les cartoteques.

Organització de cursos i seminaris: La Cartoteca de Catalunya ha organitzat la 1a Jornada d'història de la cartografia de Barcelona juntament amb l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona; el 2n Seminari d'història de la cartografia: Cartografia i agrimensura a Catalunya i Balears (segles XIX-XX) i ha col·laborat en l'organització de la Jornada: Mapes i cartògrafs en la guerra civil espanyola (1936-1939), organitzada pel Grup d'Estudis d'Història de la Cartografia i el Museu de l'Exili de la Jonquera.

Per a més informació

Cartoteca de Catalunya

Institut Cartogràfic de Catalunya

Parc de Montjuïc

08038 Barcelona

Tel. 00 34 93 567 15 35

www.icc.cat

ISBN: 0214-0225

DL: B. 9 920-1987

Barcelona, 2011

ICC

Institut Cartogràfic
de Catalunya

<http://cartotecadigital.icc.cat>